

3. Платонов В.Н. Общая теория подготовки спортсменов в олимпийском спорте /В.Н. Платонов. – Киев: Олимпийская литература, 1997. – 583 с.
4. Шамардін В.М. Технологія управління системою багаторічної підготовки футбольних команд вищої кваліфікації / Шамардін Валерій Миколайович: автореф. дис. ...доктора наук з фізичного виховання і спорту за спеціальністю 24.00.01 – олімпійський і професійний спорт, Львів, ЛДУФК, 2013 – 44 с.
5. Brooks D.S. Program design for personal trainer: Bridging theory into application /D.S. Brooks. – Human kinetics. – 1997. – 328 p.
6. Cooper R. The aerobics way /Cooper.–New York:Bantam Books,1997.– 250 p.
7. Grenn H.J. What do tests measure? / H.J. Grenn // Physiological Testing of the high-performance Athlete. - Human kinetics, 1991. – P. 7-19.
8. Zimmermann K., Hickisch R. Die Ausbildung koordinativer Pahegkelten nd ihre Bedeutung fur die technischebzw technisc-laktische Leistungstahigkeit der Sportier / K. Zimmermann, R. Hickisch // Theorie und Praxis der Korperkultur. – 1991.- N 10.- S. 746-768.

Павлова Т.В., Діденко Т.В., Тильда С.В.
Національний університет фізичного виховання і спорту України

ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИ НАВЧАННЯ У ПІДГОТОВЦІ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ В ГАЛУЗІ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ

У статті розкриті особливості інноваційних методів навчання у підготовці студентів у ВЗО.

Ключові слова: інноваційні методи, підготовка студентів у ВЗО.

Павлова Т.В., Діденко Т.В., Тильда С.В. Инновационные методы обучения в подготовке студентов в ВУЗах. В статье раскрыты особенности использования инновационных методов обучения, а также внедрение интерактивных методов обучения в образовательный процесс подготовки студентов в ВУЗах.

Ключевые слова: инновационные методы, подготовка студентов в ВУЗах.

Pavlova T. V., Didenko T. V., Telda S.V. Innovative teaching methods in preparing students in universities. The article describes the features of the use of innovative teaching methods as well as the introduction of interactive teaching methods in the educational process of students' training in higher educational institutions.

The lack of innovative teaching methods for students' training at VZO is the most acute problem of the present in the training of specialists. One of the requirements for the implementation of the basic educational programs of the bachelor's degree (specialist training) is the widespread use of active and interactive forms of conducting classes in the educational process in conjunction with non-auditing work in order to form and develop the professional skills of the teaching staff. The main objective of the main educational programs is the introduction of innovative teaching methods in the training of students at least 20% of the time of classroom classes.

Introduction of interactive forms of studies is one of the most important directions of perfection of preparation of students in modern institution of higher learning. In our time to the teacher it is not enough to be competent in area of the speciality and to hand on the torches to the students. Najal, the innovative methods of studies are not accepted by many teachers, however, it is impossible to ignore data of many researches, they confirm, that the use of active approaches is the most effective way that assists the studies of students. Basic methodical innovations are related today to application exactly of interactive methods of studies

Key words: innovative methods, preparation of students in higher educational institutions.

Постановка проблеми. Відсутність інноваційних методів навчання у підготовці студентів у ВЗО – це найгостріша проблема сьогодення у підготовці спеціалістів. Однією з вимог до умов реалізації основних освітніх програм бакалаврата (підготовка спеціаліста) є широке використання в навчальному процесі активних та інтерактивних форм проведення заняття у поєднанні з позааудиторною роботою з метою формування та розвитку професійних навичок навчаючих. Головною ціллю основних освітніх програм є впровадження інноваційних методів навчання у підготовку студентів щонайменше 20% від часу аудиторних занять[5].

Впровадження інтерактивних форм навчання є одним з найголовніших напрямків вдосконалення підготовки студентів в сучасному вузі. В наш час викладачу недостатньо бути компетентним в області своєї спеціальності і передавати свої знання студентам. Нажаль, інноваційні методи навчання не приймаються багатьма викладачами, проте, не можна ігнорувати дані багатьох досліджень, на мою думку вони підтверджують, що використання активних підходів є найбільш ефективним шляхом, що сприяє навчанню студентів. Основні методичні інновації пов'язані сьогодні із застосуванням саме інтерактивних методів навчання.

Мета дослідження:

Визначити особливості інноваційних методів навчання у підготовці студентів у ВЗО.

Методи дослідження. Для вирішення поставлених в роботі задач використовувались наступні методи дослідження(педагогічні та статистичні): теоретичний аналіз та узагальнення даних наукової літератури.

Результати власних досліджень. При використанні методів активного навчання в педагогічній практиці виникає можливість вирішити проблеми активізації навчальної діяльності у ВЗО, котрі лежать в основі всіх сучасних педагогічних теорій і технологій. Більшість з них направлено на подолання звичних і важковирішуваних проблем університетів, а також сприяють розвитку мислення, пізнавальної активності та пізнавального інтересу, і спрямовані на введення в навчання

емоційно-особистісного контексту професійної діяльності. При цьому всі вони в якості засобів досягнення поставлених цілей використовують ті чи інші інструменти з числа методів активного навчання.

Інноваційний підхід в освіті означає випереджальну підготовку висококваліфікованих кадрів для науково-технічної сфери і наукоємних галузей промисловості, які можуть свої ідеї втілювати в життя[4].

При аналізі технологій навчання важливо виділити застосування сучасних електронних засобів (СЕЗ). Традиційна освіта передбачає переважання навчальних дисциплін надлишковою інформацією. При інноваційній освіті так організовано управління навчально-виховним процесом, що викладач виконує роль тьютора (наставника). Крім класичного варіанта, студент може вибрати дистанційне навчання, економлячи час, кошти. Позиція студентів по варіанту навчання змінюється, вони все частіше вибирають нетрадиційні види отримання знань. Пріоритетним завданням інноваційної освіти стає освоєння аналітичного мислення, саморозвиток, самовдосконалення. Для оцінки результативності інновації у вищій ланці враховують такі блоки: навчально-методичний, організаційно-технічний. Залучаються до роботи експертів - фахівців, які можуть оцінити інноваційні програми.

Серед чинників, що гальмують впровадження в освітній процес інновацій, лідируючі позиції займають:

- недостатнє оснащення комп'ютерною технікою та електронними засобами навчальних закладів (в деяких вузах немає стабільного інтернету, не вистачає електронних посібників, методичних рекомендацій для виконання практичних і лабораторних робіт);

- недостатня кваліфікація в сфері СЕЗ викладацького складу;

- неувага керівництва навчального закладу до застосування в освітньому процесі інноваційних технологій.

Для вирішення подібних проблем повинна проводитися перепідготовка викладачів, семінари, відеоконференції, вебінари, створення мультимедійних кабінетів, просвітницька робота серед студентів щодо застосування сучасних комп'ютерних технологій. Оптимальним варіантом впровадження інновацій в систему вищої освіти є дистанційне навчання шляхом використання глобальних і локальних світових мереж. В Україні подібний спосіб навчання знаходиться в «зародковому» стані, у розвинених державах він давно застосовується. Наприклад, Оксфорд, Массачусетс, Каліфорнійський університет, в яких функціонують сотні малих інноваційних форм, очолюваних, як правило, вченими - розробниками та ініціаторами нових технологій. Ці малі підприємства, крім прекрасних місць практики для студентів і аспірантів, дають мільйонні прибутки, в тому числі поповнюють бюджет університету.

У багатьох жителів сіл, віддалених від великих міст, це єдиний спосіб отримати диплом про спеціальне середнє або вищу освіту. Крім дистанційних іспитів, через "Скайп" можна спілкуватися з викладачами, слухати лекції, брати участь в семінарах. Такі інновації в освіті, не просто «доносять науку в маси», а й знижують матеріальні витрати на здобуття освіти, що досить актуально з урахуванням світової економічної кризи[2]. Таким чином, можна сказати, що впровадження інновацій в вузи призведе до нової моделі вищої освіти та його реструктуризації.

Впровадження інтерактивних форм навчання – одне з найважливіших напрямів удосконалення підготовки студентів у сучасному вузі. Тепер для викладача недостатньо бути компетентним в області своєї спеціальності і передавати величезну базу знань в аудиторії, заповненої спраглими пізнання студентами. І хоча нові погляди на навчання не приймаються багатьма викладачами, не можна ігнорувати дані багатьох досліджень[1,3], які підтверджують, що використання активних підходів є найбільш ефективним шляхом, що сприяє навчанню студентів. Основні методичні інновації пов'язані сьогодні із застосуванням саме інтерактивних методів навчання. Використання методів активного навчання в педагогічній практиці – вирішення проблеми активізації навчальної діяльності у ВЗО, яка, лежить в основі всіх сучасних педагогічних теорій і технологій. Більшість з них спрямовано на подолання давно звичних і трудновирішуваних проблем вищої школи:

- необхідність розвитку мислення, пізнавальної активності, пізнавального інтересу;
- на введення в навчання емоційно-особистісного контексту професійної діяльності.

При цьому всі вони в якості засобів досягнення поставлених цілей використовують ті чи інші інструменти з числа методів активного навчання.

В освіті склалися, утвердилися і отримали широке поширення три форми взаємодії викладача і студентів, які для наочності представимо на рис.1-3:

- 1). пасивні методи;
- 2). активні методи;
- 3). інтерактивні методи.

Кожен з них має свої особливості.

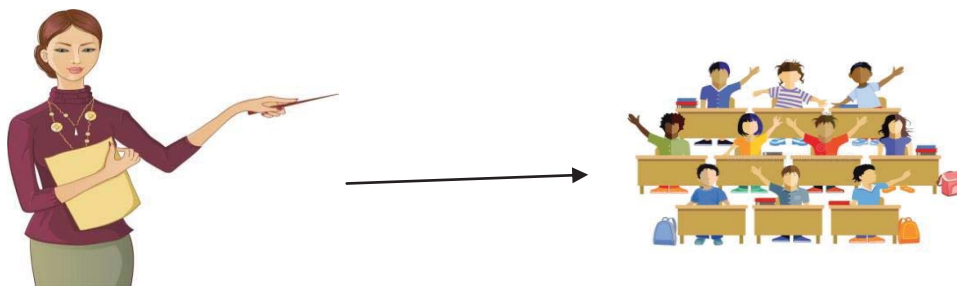

Рис. 1. Пасивний метод навчання

Пасивний метод – це форма взаємодії викладача і студента, в якій викладач є основною дійовою особою і керуючим ходом заняття, а студенти виступають у ролі пасивних слухачів, підпорядкованих директивам викладача. Зв'язок викладача зі студентами на пасивних заняттях здійснюється за допомогою опитувань, самостійних, контрольних робіт, тестів і т. д. З точки зору сучасних педагогічних технологій і ефективності засвоєння студентами навчального матеріалу пасивний метод малоефективний, але, незважаючи на це, він має і деякі плюси. Це відносно легка підготовка до заняття з боку викладача і можливість піднести порівняно більшу кількість навчального матеріалу в обмежених часових рамках занять.

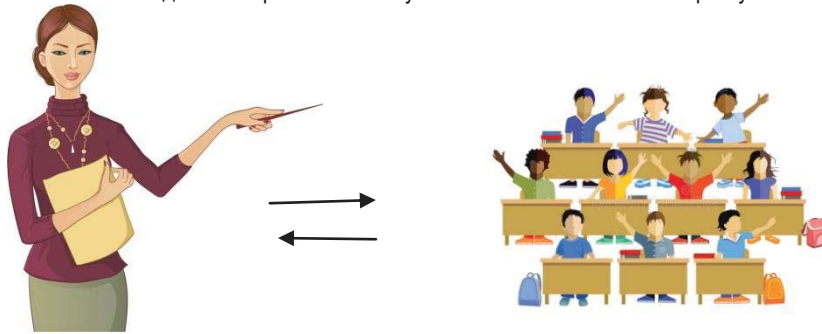

Рис. 2. Активний метод навчання

Активний метод – це форма взаємодії студентів і викладача, при якій вони взаємодіють один з одним в ході заняття, і студенти тут не пасивні слухачі, а активні учасники, студенти і викладач знаходяться на рівних правах. Якщо пасивні методи припускали авторитарний стиль взаємодії, то активні більше передбачають демократичний стиль. Багато між активними та інтерактивними методами ставлять знак рівності, проте, незважаючи на спільність, вони мають відмінності. Інтерактивні методи можна розглядати як найбільш сучасну форму активних методів.

Інтерактивне («Inter» – взаємний, «act» – діяти) означає взаємодія, перебувати в режимі бесіди, діалогу з ким-небудь. Іншими словами, на відміну від активних методів, інтерактивні орієнтовані на більш широку взаємодію.

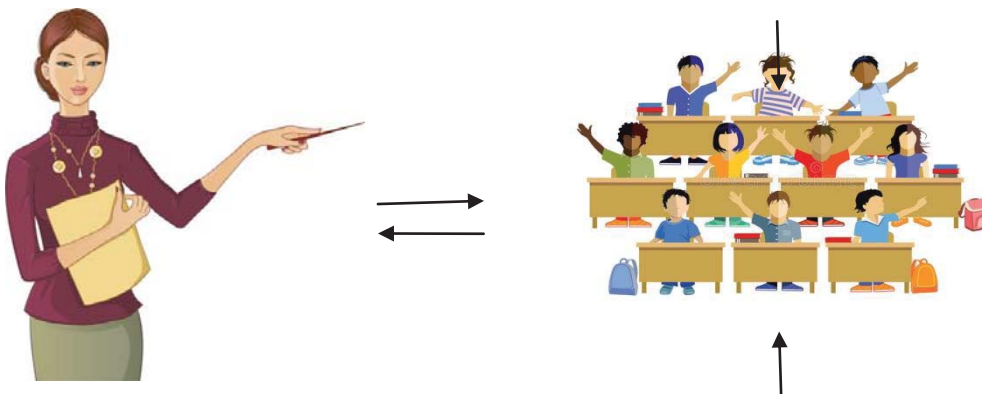

Рис. 3. Інтерактивний метод навчання

Інтерактивний метод навчання студентів не тільки з викладачем, але й один з одним і на домінування активності студентів у процесі навчання. Місце викладача на інтерактивних заняттях зводиться до напрямку діяльності студентів на досягнення цілей заняття. Викладач також розробляє план заняття (зазвичай, це інтерактивні вправи і завдання, в ході виконання яких студент вивчає матеріал). Інтерактивне навчання – це спеціальна форма організації пізнавальної діяльності. Вона має на увазі цілком конкретні і прогнозовані цілі. Мета полягає у створенні комфортних умов навчання, за яких студент або слухач відчуває свою успішність, свою інтелектуальну спроможність, що робить продуктивним сам процес навчання, надати знання і навички, а також створити базу для роботи з вирішення проблем після того, як навчання закінчиться. Активні методи навчання (АМН) – це система методів, що забезпечують активність і різноманітність розумової та практичної діяльності учнів у процесі освоєння навчального матеріалу. АМН будуються на практичній спрямованості, ігровому дійстві і творчому характері навчання, інтерактивності, різноманітних комунікаціях, діалозі, використанні знань і досвіду учнів, груповій формі організації їх роботи, залученні в процес всіх органів почуттів, діяльнісному підході до навчання, русі і рефлексії. Основна відмінність інтерактивних вправ і завдань від звичайних у тому, що вони спрямовані не тільки і не тільки на закріплення вже вивченого матеріалу, скільки на вивчення нового. Іншими словами, інтерактивне навчання – це насамперед діалогове навчання, в ході якого здійснюється взаємодія між студентом і викладачем, та між самими студентами. Завданнями інтерактивних форм навчання є:

- пробудження в учнів інтересу;
- ефективне засвоєння навчального матеріалу;
- самостійний пошук учнями шляхів та варіантів вирішення поставленої навчальної задачі (вибір одного із запропонованих варіантів або знаходження власного варіанту та обґрунтування рішення);
- встановлення впливу між студентами, навчання працювати в команді, проявляти терпимість до будь-якої точці зору, поважати право кожного на свободу слова, поважати його гідність;

- формування у студентів думки і відносини;
- формування життєвих і професійних навичок;
- вихід на рівень усвідомленої компетентності студента.

При використанні інтерактивних форм роль викладача різко змінюється, перестає бути центральною, він лише регулює процес і займається його загальною організацією, заздалегідь готує необхідні завдання і формулює питання або теми для обговорення в групах, дає консультації, контролює час і порядок виконання наміченого плану. Учасники звертаються до соціального досвіду (власний та інших людей), при цьому їм доводиться вступати в комунікацію один з одним, спільно вирішувати поставлені задачі, долати конфлікти, знаходити спільні точки дотику, йти на компроміси.

Активність викладача поступається місцем активності студентів, його завданням стає створення умов для їх ініціативи. Викладач відмовляється від ролі своєрідного фільтра, що пропускає через себе навчальну інформацію і виконує функцію помічника в роботі, одного з джерел інформації. Тому інтерактивне навчання покликане спочатку використовувати в інтенсивному навчанні достатньо дорослих учнів.

Навчання в ділових іграх спрямоване на формування комунікативних умінь: налагоджувати і підтримувати спілкування, спрямовувати обговорення питань за певним руслом, виробляти правильний стиль відносин. В іграх формуються вміння, пов'язані з організацією роботи: правильно розподіляти роботу, виділяти найбільш важливі питання для обговорення, чітко організувати роботу у відповідності з наміченим планом, готувати проекти документів. Ділові ігри розвивають культуру прийняття рішень, виховують обмеження в емоційних проявах, стриманість у словах і вчинках. Очікувана ефективність ділових ігор:

- пізнавальна: у процесі ділової гри студенти знайомляться з методами аргументації і мислення в дослідженні питання (проблеми), організацією роботи колективу, з функціями своєї «посади» на особистому прикладі;
- виховна: у процесі ділової гри формується свідомість приналежності її учасників до колективу, що формує критичність, стриманість, повагу до думки інших, уважність до товаришів по грі;
- розвиваюча: у процесі ділової гри розвиваються логічне мислення, здатність до пошуку відповідей на поставлені питання, мову, вміння спілкуватися в процесі дискусії [4].

Таким чином, вміле застосування активних методів і форм навчання в навчальному процесі виводить на новий якісний рівень методичну систему професійної підготовки фахівців. Підводячи підсумок аналізу інтерактивних методів навчання, які застосовуються в програмах у ВНЗ, слід зазначити, що вони підвищують здатність керівників різних рівнів виявляти і структурувати проблеми, збирати і аналізувати інформацію, готувати, при необхідності, альтернативні рішення і вибирати найбільш оптимальний варіант як в процесі індивідуальної роботи, так і у взаємодії з іншими працівниками. Слід також зазначити, що німецький досвід підвищення кваліфікації керівників на основі інтерактивних методів навчання все більш широко використовується останнім часом у вітчизняній практиці підвищення кваліфікації фахівців освіти, а інструменти для ведення інтерактивного навчання є незаперечними лідерами. Завдяки їм у цьому сегменті постійно відкриваються нові можливості і існує величезний потенціал розвитку інноваційних проектів в освіті та навчанні.

Висновки. Аналіз літератури дозволяють зробити висновок про те, що для підготовки спеціалістів з фізичної культури і спорту для інноваційної діяльності одним із ефективних шляхів є втілення інтерактивних методів навчання, які сприяють покращенню рівня професійної освіти, формуванню навиків і знань до застосування інноваційних технологій, ефективних форм соціально-педагогічної активності, формування особистісного світогляду.

Використання інноваційних методів в професійно орієнтованому навчанні є необхідною умовою для підготовки висококваліфікованих фахівців.

Використання різноманітних методів і прийомів активного навчання пробуджує у студентів інтерес до самої навчально-пізнавальної діяльності, що дозволяє створити атмосферу мотивованого, творчого навчання і одночасно вирішувати цілий комплекс навчальних, виховних, розвиваючих завдань.

Література

1. Lubyshva L.I. Innovative directions of the pedagogical system of forming the physical culture of student youth / L.I. Lubyshva // ТРФК., 2005. - P. 38-46.
2. Moskalenko NV, Stepanova IV, Vlasyuk OO, Shyian O.V. Innovative Technologies in Physical Upbringing of Schoolchildren: Textbook - Dnipropetrovsk: Innovation, 2011. - 238 p.
3. The National Doctrine of the Development of Ukrainian Education in the 21st Century Pedagogical Newspaper. - K., 2003. - No. 10. - October
4. Загвязинский В. И. Теория обучения: Современная интерпретация: учебное пособие для вузов. 3-е изд., испр. / В. И. Загвязинский, М.: Академия, 2006. - 192 с.
5. Іващенко О.В., Забора А.В. Педагогічні технології у фізкультурній освіті //Актуальні проблеми фізичного виховання і спорту. II Міжнар. наук. конф. / О.В. Іващенко, Харків: ОВС, 2006. – С.37.

*Петренко А.С., Камаєв О.І.
Харківська державна академія фізичної культури*

АНАЛІЗ РІВНЯ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВЛЕНOSTІ ТА ЗМАГАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СПОРТСМЕНOK У АРТИСТИЧНОМУ ПЛАВАННІ РІЗНИХ ВІКОВИХ ГРУП

У артистичному плаванні особлива увага приділяється ефективному виконанню складних фігур та їх комбінацій. Досконале виконання складної змагальних вправ вимагає від спортсменок високого рівня розвитку координаційних здібностей, точного виконання технічних елементів, відчуття ритму, «відчуття води», гнучкості, швидкісно-силових якостей. Оцінка рівня розвитку рухових здібностей спортсменок проводилася за 7 тестовими